

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ ТАРАЗ МЕМЛЕКЕТТІК
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ИНСТИТУТЫ
АРНАЙЫ ПЕДАГОГИКА КАФЕДРАСЫ

Дизартрияның көмескі түрі

Орындаған: Изаш Әсем
Мамандығы: Дефектология

ТАРАЗ 2017 ЖЫЛ

Дизартрияның көмескі түрінің сипаттамасы.

Дизартрияның көмескі түрі бар мектеп жасына дейінгі баланың сипаттамасы.

Жалпы , ұсақ , артикуляциялық моториканың қалпы.

Сөйлеу тілінің просодикасының және дыбыс айтуының жағдайы

Дизартрияның көмескі түрінің сипаттамасы сөйлеу тілі кемістігінің ерекше түрі болып 20-ғасырдың 50-60 жылдары бөлініп шыға бастады .Дизартрияның көмескі түрі деген терминді ең алғаш рет О.А.Токарева ұсынды.

Дизартрияның көмескі түрінің этиологиясын зерттеушілер бас ми құрылымына пренатальді , натальді , ерте постнатальді кезінде әсер ететін жағымсыз факторлар әсер етеді.

Гиперкинез, патологиялық рефлексдер, вегетативті нерв жүйесінің бұзылуы кездеседі. Г.В. Гуровец , С.И.Маевская , Б. А. Архипова көз – қимыл жүйкесінің қызметі бұзылады деген.

- Мұрын , ерін қатпарларының ассиметриясы , тегістігі, мимикалық қимыл көлемінің жеткіліксіздігі .
- Тіласты нервтің иннервациясының бұзылуы ,тіл ұшының дірілі, оны статикалық қалыпта ұстауы, тілді жоғары көтеруі ,бұлшықет еттердің гипертонусы және гипотонусы.
- Сөйлеудің мұрындық реңкі байқалады.

Мектеп жасына дейінгі дизартрияның көмескі түрі бар ересек балаларда сөйлеу тілінің просодикалық жағының компоненттерінің тұрақты бұзылуы байқалады. Сөйлеу тілі анық емес , нозальді , бірқалыпты, тембрі төмен болады.

Сөйлеу тілінің просодикалық жағзы

**Бір дыбыстың бұзылуы,
дыбыстың құрылысы
дұрыс қалыптаспайды.**

**Антрофоникалық дефектер
басыңқы болады. Олар
ызың , ысқырық ,
тісаралық, еріндік –тістік
сигматизмдерде , бүйрек
және көмей ротацизмде , 2
еріндік ламбадцизмде
көрінеді.**

**Бұл балалар жыл мезгілдерін
, тәулік бөліктерін , апта
күндерін атауда қиналады.**

**Фонематикалық естуінің
бұзылуы екінші реттік сипат
алады.**

Сөйлеу құралдарын дұрыс қолданбайды, көптеген дөрекі агграматизмдер , сурет бойынша әңгіме құрастыруды қиыншылықтар кездеседі.

Таңдау процестері бұзылған.Сөздердің , фигуралардың эталондық кезектілігі сақталмайды.

Оптикалық – гностикалық бұзылыстар кездеседі.Жалпы сөйлеу тіліне тән бұзылыстар кездеседі.

Артикуляциялық моторикасының бұзылуы байқалады.

Дизартрияның көмескі түрін түзету жолдары

Жалпы, ұсақ
моторика
сын дамыту

Кеңістікті
бағдарлауын
дамыту

Фонематикалық
қабылдауын дамыту

A green ribbon graphic with a central rectangular section containing text. The ribbon has a 3D effect with a darker green shadow on the bottom edge. The text is in red, italicized, uppercase letters.

***НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА
РАХМЕТ!***